

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

EU-INFORMATION

nr. 2 – april 2009

Nichevirksomheden Noliac i spidsen for udviklingsprojekt i millionklassen

Innovation og internationalt samarbejde kendetegner den nordsjællandske virksomhed Noliac. Nu søsætter Noliac et stort udviklingsprojekt, som EU støtter med 45 millioner kroner. Målet er at udvikle fremtidens piezoelektriske aktuatorer, som er både bedre og billigere

Projektet, der har fået navnet HIPER-Act, omfatter 16 partnere fra seks europæiske lande. I front for det ambitiøse projekt står Noliac, som blev etableret som enmandsfirma så sent som i 1997. I dag er Noliac vokset til 80 ansatte fordelt på tre lande - heraf 25 på firmaets adresse i Kvistgård.

Virksomhedens stifter Bjørn Andersen så tidligt muligheden for at medfinansiere virksomhedens udviklingsprojekter via EU's kasser. Strategien har i den grad båret frugt, og nu krones den med rollen som koordinator for HIPER-Act.

Fra partner til koordinator

Trods firmaets størrelse og unge alder har Noliac mange års erfaring med at deltage i EU-projekter. HIPER-Act er det niende i rækken af EU-projekter. I kraft af sin aktive deltagelse i internationale projekter har virksomheden opbygget et stort netværk, der omfatter universiteter og industrien i og uden for landets grænser. De havde derfor ikke svært ved at sammensætte deres drømmehold, som også tæller de rigtige slutbrugere fra bl.a. bilindustrien. Kundetilpasset teknologi er alfa og omega for Noliac - og det gælder også HIPER-Act.

”Selvom det ikke er en let opgave, så kan vi som koordinator i højere grad bestemme pro-

jektets indhold og sætte udvikling af Noliac's kerneteknologi i højsædet”, siger Jean N. Bruland, projektkoordinator for HIPER-Act og fortsætter: ”Vi er meget stolte over at få projektet i hus. Det har stor betydning for Noliac og giver genklang rundt omkring”.

Det er ingen hemmelighed, at det tager tid at skrive en ansøgning. Til gengæld har Noliac fået udarbejdet et rigtig godt styringsværktøj til at lede projektet. ”Som koordinator vil vi følge projektet meget tæt og med ½ års aktivitetsplaner sikre os, at projektet kommer i mål til tiden med de ønskede resultater”, siger Jean N. Bruland

Fleksibel

For en mindre virksomhed kan det være 'dyrt' at søge EU-midler. Det tager især tid at skrive ansøgningen og finde de rigtige partnere – og kun de bedste projekter vinder. Den økonomiske håndsrækning fra Videnskabsministeriets pulje EU-forprojekter på 120.000 kroner har været en stor hjælp for Noliac siger Juliette Forneris, udviklingsingeniør i Noliac. ”Det er nemt at søge, og ordningen er meget fleksibel. Vi fandt fx ud af, at vi skulle søge et andet program i FP7 med en anden deadline end angivet i vores forprojektansøgning. Det var

Om HIPER-Act

Projektet får midler fra programmet Nanovidenskab og -teknologi, materialer og nye produktionsteknologier. Læs mere om projektet på www.hiperact.org

Fortsætter side 2

Om Noliac

Noliac producerer og udvikler piezoelektriske komponenter til alt fra lightere over støjdemning i vindmøleturbiner til aktiv ophæng i biler – læs mere på www.noliac.com

ikke noget problem, så længe vi blot udarbejdede en FP7-ansøgning”, fortæller Juliette Forneris.

Fik råd til at forhandle

Fra Videnskabsministeriets koordinatorkulje har Noliac fået dækket nogle af deres udgifter forbundet med at forhandle kontrakten om HIPER-Act på plads med Europa-Kommissionen. ”Det har været et meget langt forhandlingsspil med mange rejser – og et nervepirrende forløb, hvor de sidste brikker først faldt på plads i sidste øjeblik”, fortæller Juliette Forneris, og fortsætter: ”Vi har lært en masse og ved allerede nu, hvordan vi vil gribe det an næste gang”. Igen fremhæver hun ordningernes fleksibilitet og overskuelighed.

Noliac har været meget tilfreds med de danske puljers fleksibilitet og ville ønske, at FP7 også var mere smidigt. ”Det er uhyre svært at specificere et projekt fire år frem. Det ville være rart, hvis det var nemt at skifte partnere

ud og ændre delopgaver undervejs, hvis behovet opstår”, siger Jean N. Bruland.

Godt råd

Noliac anbefaler andre virksomheder at starte som partner i et FP7-projekt. ”Brug universiteterne som indgang og kobl dig på deres netværk ved at byde ind med virksomhedens kernekompetencer. Bliver du inviteret med i et projekt, er det vigtigt at vurdere, om koordinatoren kan løfte opgaven professionelt. Det er vigtigt, at koordinatoren er god”, slutter Jean N. Bruland, som selv ser frem til at udfylde rollen.

Sidegevinst

Mens andre virksomheder fyrer, er Noliac i gang med at ansætte ingeniører. Her tænkes også internationalt, hvor rekruttering i udlandet er både naturligt og nødvendigt. Virksomhedens unikke teknologi og deres internationale satsning har allerede tiltrukket folk fra Frankrig, Italien, Tjekkiet, Tyrkiet og Sri Lanka. Muligheden for at arbejde internationalt i kraft af de mange EU-projekter betyder også, at Noliac som en sidegevinst kan udvikle kompetencerne hos firmaets ansatte.

Vil du vide mere så kontakt fuldmægtig Melanie Büscher på telefon 3544 6297 eller via e-mail meb@fi.dk

Noliac udvikler og producerer piezoelektriske ring aktuatorer, som kan tilpasses kundespecifikke applikationer og behov

- 1 > Nichevirksomheden Noliac i spidsen for udviklingsprojekt i millionklassen
- 3 > EU satser på Novozymes
- 4 > Fra iværksætter til bestyrelsesmedlem
- 5 > EU-tilskud til forskning for små og mellemstore virksomheder
- 6 > Stort udnyttet potentiale for dansk erhvervsliv i FP7
- 7 > Få gratis råd til at komme i gang
- 8 > Kunsten at skrive en god FP7-ansøgning
- 8 > Oversigt over ledige kursuspladser - forår og sommer 2009

Udgivet af:

Forsknings- og Innovationsstyrelsen
EuroCenter
Bredgade 40
1260 København K
Telefon: 3544 6200
Direkte telefon: 3544 6240
Direkte fax: 3544 6245
E-post: eurocenter@fi.dk
www.fi.dk og www.rammeprogram.dk

Redaktion:

Annette Borchsenius
(ansvarshavende redaktør)
Bodil Priemé (redaktør)

Oplag:

4.500 eksemplarer
Udkommer 4 gange årligt

ISSN: 1600-4485

Publikationen udleveres gratis og kan også hentes på www.fi.dk

Forsidefoto:

Udlånt af Noliac

Tryk:

PrinfoHolbæk-Hedehusene

EU satser på Novozymes

Novozymes skal sammen med sine brasilianske partnere udvikle enzymer, der gør det muligt at producere bioethanol af restproduktet fra sukkerrør. Europa-Kommissionen støtter projektet med ca. 12 millioner kroner

Europa-Kommissionen støtter et brasiliansk Novozymes-projekt med en 2-årig kontrakt, der skal føre til en omkostningseffektiv teknologi, som omdanner restproduktet fra sukkerrør til bioethanol. Sukkerrør benyttes allerede i Brasilien til at lave bioethanol, men restproduktet fra de knuste sukkerrør, bagasse, er hidtil kun blevet brugt til fremstilling af damp til varme eller destillation i selve sukkerproduktionen.

Ny forskningsenhed i Brasilien

I forbindelse med projektet opretter Novozymes en forskningsenhed i Curitiba i Brasilien, der støttes af forskerkolleger i både USA og Danmark. Novozymes er teknologisk førende inden for udviklingen af enzymer til både første- og andengenerationsbioethanol og har siden 2001 arbejdet på at omdanne restprodukter fra landbrug til biobrændstof.

Forskningsindsatsen er den hidtil største i Novozymes' historie, og omkring 150 medarbejdere arbejder på udviklingen af biomasse til ethanol på 20 projekter rundt omkring i verden. Novozymes' partner på projektet, CTC (Centro de Tecnologia Canavieira), er verdens førende forskningsinstitut for sukkerrør med over 40 års praktisk erfaring i alle aspekter inden for sukkerrørsproduktion og -forarbejdning.

Mere ud af mindre ved at bruge restprodukter

"Det er en kæmpe anerkendelse fra Europa-Kommissionen af vores udvikling af omkostningseffektiv bioethanol", siger Vice President for bioethanolforskning Steen Skjold-Jørgensen. "Novozymes har lovet, at vi vil levere enzymer, der kan omdanne biomasse fra landbrugets restprodukter til ethanol i storskalaproduktion i 2010. Og det løfte vil vi holde. Vi er allerede godt på vej. Med støtten fra Europa-Kommissionen vil vi arbejde på at få langt mere ud af mindre. Med den nuværende sukkerrørsbaserede ethanol

Forskning hos Novozymes

kan man allerede reducere drivhusgasudledningen med helt op til 80-90 % sammenlignet med benzin. Ved at udnytte restproduktet bagasse vil vi kunne øge udbyttet pr. hektar med omkring 50 %".

Restprodukter fra landbrug kan erstatte benzin

Biobrændstof er for øjeblikket det eneste reelle alternativ til benzin, hvis CO₂-udledningen fra transportsektoren skal reduceres. Transportsektoren er i dag ansvarlig for ca. 25 % af verdens energirelaterede CO₂-udledning, og denne andel er stigende.

"Novozymes er verdens førende inden for enzymteknologi til bæredygtig produktion af andengenerationsbioethanol, og derfor er vi glade for, at Europa-Kommissionen anerkender vigtigheden af at få udviklet teknologier til at erstatte olie. Vi mener, at bioethanol er det første skridt hen imod en verden, som ikke er afhængig af de skrumpende oliereserver", siger Steen Skjold-Jørgensen.

Vil du vide mere så kontakt fuldmægtig Lisbeth Gregersen på telefon 3544 6293 eller via e-mail ligr@fi.dk

Om CANEBIOFUEL

Projektet får midler fra Energi-programmet i FP7. Projektet udføres i samarbejde med Novozymes' forskere i Danmark, USA og Brasilien samt Centro de Tecnologia Canavieira (CTC), Lunds Universitet og Universitetet i Paraná, Brasilien.

Når H2 Logic's brinttankanlæg i Vestjylland bliver en del af det skandinaviske testområde for bilindustriens brintdrevne biler, er det kulminationen på en langsigtet strategi. Gennem sit engagement i Europa-Kommissionens Joint Technology Initiative (JTI) har Mikael Sloth udvidet sit netværk og sin horisont

Læs mere

På www.rammeprogram.dk under "Indhold i FP7" kan du læse mere om JTI'ere og teknologiplatforme

H2 Logic brændselscelle hybrid bil under optankning

Fra at være en del af det kreative team i det lille firma H2 Logic, er Mikael Sloth i dag også et engageret medlem af den øverste bestyrelse for JTI'en Fuel Cells and Hydrogen (FCH JU). Han sidder med ved bordet, når Europas industri og forskerverden formulerer EU's 7. rammeprogramms indkaldelser inden for Brint og Brændselsceller sammen med Europa-Kommissionen.

Forskning set med industriens øjne

Hvis man vil være med til at forme fremtiden for forskning med et tydeligt industri perspektiv, så er arbejdet i Teknologiplatformene og JTI'erne vejen frem. "Men man skal gøre sig klart, at det er på den lange bane", siger Mikael Sloth om sine erfaringer.

H2 Logic venter på evaluatorernes karakter for deres projektforslag Scandinavian Hydrogen Highway Partnership. Kommer projektet igennem nåleøjet, vil H2 Logic og deres skandinaviske samarbejdspartnere bringe sig helt i front som et attraktivt testområde for brintdrevne køretøjer. Bilindustrien skal have tilbud om at kunne afprøve deres biler i et område, der strækker sig fra Ringkøbing til Stavanger.

Fingeraftryk på indkaldelsen

Projektet kan ikke gennemføres uden EU-

midler. Det har derfor stor betydning, hvad der præcist står i de planer, som udmønter budgettet på 940 millioner euro, der er afsat frem til år 2017. Det er her, at Mikael Sloths udvidede horisont kommer til udtryk. "I øjeblikket arbejder vi på at forhandle de sidste detaljer i Multi Annual Implementation Plan på plads i bestyrelsen", fortæller han og fortsætter: "Det tager sin tid. Det tager også tid at få et egentligt sekretariat i Bruxelles på plads, så FCH JU kan fungere som en selvstændig organisation".

Tålmodighed er en dyd

Forud for det skandinaviske projektforslag ligger flere års arbejde dels med at bidrage til formuleringen af grundlaget for FCH JU, dels med at udvikle netværket omkring projektforslaget. Her har H2 Logic fundet partnere blandt medlemmerne af FCH JU. "Begge dele har været nødvendige for at kunne være med som de første", fortæller Mikael Sloth og fortsætter: "Teknologiplatformen er det ideelle sted at danne netværk med partnere af høj kvalitet og relevans. Der er meget at hente for en iværksætter i et sådant samarbejde, hvis man vel at mærke har tålmodigheden".

Deltag fra starten

I dag taler Mikael Sloth både som glødende iværksætter, og som medlem af bestyrelsen for JTI'en Fuel Cells and Hydrogen. Hvis Europa-Kommissionens evaluatoreer udvælger Scandinavian Hydrogen Highway Partnership til finansiering, vil Mikael Sloth også kunne tale som repræsentant for verdens største test projekt for brintdrevne køretøjer. Vejen dertil har været lang og spændende. "Det har været samarbejde på godt og ondt", siger Mikael Sloth og giver denne anbefaling videre: "Hvis man vil være med fra starten, så er det absolut værd at gå ind i".

Vil du vide mere så kontakt fuldmægtig Lisbeth Gregersen på telefon 3544 6293 eller via e-mail ligr@fi.dk

EU-tilskud til forskning for små og mellemstore virksomheder

Målgruppe: innovative, men forskningsuerfarne virksomheder

”Vi vil helst ikke stille op til et interview, før vi har modtaget de første forskningsresultater. Vores europæiske forskningsprojekt vil nemlig gøre det muligt, at vi overhaler vores konkurrenter indenom, og det skal de jo ikke få at vide allerede nu”

Sådan lød det fra flere mindre danske virksomheder, som EuroCenter kontaktede i forbindelse med denne artikel.

Mærkbar forskel på bundlinjen

Hvad der måske er lidt dårligt for journalistikken, er rigtig godt for virksomhederne. Formålet med det europæiske forskningsprogram til fordel for små og mellemstore virksomheder (SMV'er) er nemlig, at projektsresultaterne kan mærkes på virksomhedernes bundlinje og hjælpe dem med at rykke på markedet.

Resultatet af den nye forskning behøver ikke nødvendigvis være en ny- eller videreudvikling af teknologi eller produkter. Også forbedringer i de tekniske processer eller organisationen af arbejdet kan få EU-støtte. Der er nemlig frit emnevalg i SMV-programmet. Afgørende er, at virksomheden kan sandsynliggøre, at forskningsresultaterne vil styrke markedspositionen for de deltagende SMV'er.

Europæisk samarbejde skal give mening

Målgruppen for forskningsprogrammet er SMV'er, der er innovative, men som ikke selv har forskningskapaciteten til at finde frem til de ønskede løsninger på udfordringer eller problemer. At virksomheden har gode kontakter til andre SMV'er i Europa er ikke en forudsætning, men klart en fordel, da det europæiske projekt kræver et samarbejde med organisationer fra andre lande.

Sammen med mindst to andre europæiske SMV'er skal den danske SMV formulere de udfordringer, som de ønsker en løsning på. Deltagelsen i det europæiske projekt giver derfor mest mening for virksomheder, der har internationale berøringsflader.

SMV'erne vælger de universiteter og forskningsinstitutioner, som de vil give forskningsopdraget til. Det kræver kendskab til de forskningsmiljøer, der er helt fremme i sko-

Erhvervsfolk kappes om at komme først

ene i forhold til virksomhedens kerneområde. Alt fra et etableret samarbejde til en løs kontakt til danske forskere kan være en vigtig hjælp, da disse ofte kender eksperterne i andre lande.

Forskerne skal løse opgaven for SMV'erne

Rettighederne til projektets hovedresultater skal som udgangspunkt overdrages til SMV'erne. Til gengæld betaler SMV'erne den fulde markedspris for selve forskningsydelsen. En stor del af denne pris refunderer Europa-Kommissionen.

Støtten fra EU

Hvert år støtter EU omkring 100 europæiske forskningsprojekter, heraf 4-5 med danske rødder. I gennemsnit får projekterne omkring 1 million euro i tilskud fra Europa-Kommissionen, hvilket svarer til omkring 75 % af projektets omkostninger. Resten dækker de deltagende SMV'er.

Næste ansøgningsfrist i december 2009

Vi forventer, at Europa-Kommissionen offentliggør den næste indkaldelse efter projektforslag i sommeren 2009. Ansøgningsfristen forventes at ligge i december 2009.

Vil du vide mere så kontakt fuldmægtig Niels Vinther på telefon 3544 6286 eller via e-mail nivi@fi.dk

Definition på en SMV

99 % af alle virksomheder i EU er små og mellemstore. En SMV er defineret som en virksomhed med:

- > mindre end 250 ansatte, og
- > mindre end 50 mio. euro omsætning eller
- > mindre end 43 mio. euro balance.

Informationsmøder om SMV-programmet i maj

Der er møder om SMV-programmet i Århus, Aalborg og København i slutningen af maj måned. Læs mere på www.fi.dk/fp7-kurser.

Stort uudnyttet potentiale for dansk erhvervsliv i FP7

Noliac, Novozymes og H2 Logic er gode eksempler på, at danske virksomheder har succes på den europæiske bane. Det er nødvendigt, at flere firmaer går samme vej. I dag henter universiteterne langt flere midler fra EU's forskningskasse end virksomhederne

Ny webside med FP7-tal

For mere statistik om den danske deltagelse i FP7 kan du besøge Forsknings- og Innovationsstyrelsens nye webside. Klik ind på www.rammeprogram.dk og vælg "Analyse og statistik" i venstremenuen.

Nye tal fra Europa-Kommissionen viser, at danske virksomheder modtager en fjerdedel af EU-tilskuddet til Danmark, mens halvdelen går til de højere læreanstalter (se figur 1).

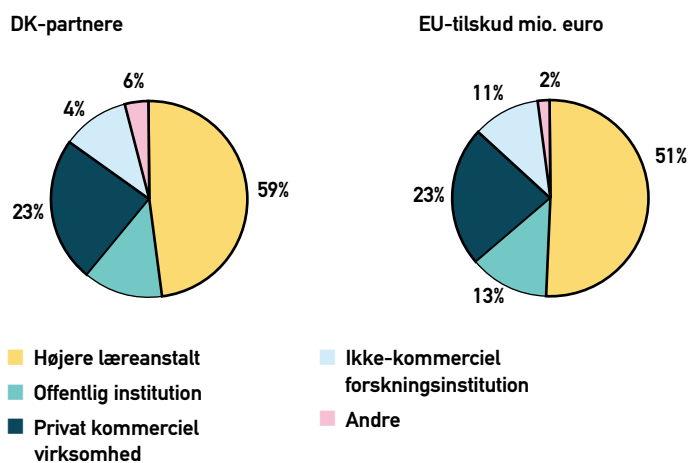
Billedet er det samme, selvom man tager højde for, at universiteterne generelt har dobbelt så mange partnere med i FP7. EU-tilskuddet målt pr. partner er således mindre for private kommercielle virksomheder, end det er for de højere læreanstalter.

Med andre ord udnytter dansk erhvervsliv ikke muligheden for at hente adskillige EU-milliarder til forskning og innovation.

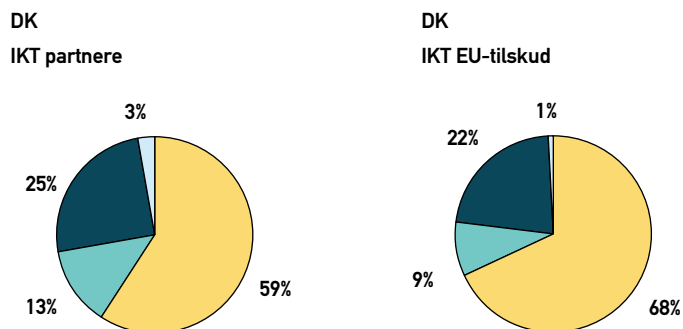
Store muligheder i IKT-programmet

Problemstillingen er særlig tydelig i programmet for Informations- og Kommunikations-teknologi (IKT), som er det største område under FP7. Trods det åbenlyse potentiale formår Danmark kun at tiltrække en relativ lille andel af alle midlerne i IKT-programmet. Danmark henter kun 1,12 procent af EU-forskningen inden for IKT. Det svarer til cirka 180 millioner kroner ud af et samlet tildelt beløb på 15,6 milliarder kroner.

Figur 1 Danske partnere og deres tilskud fordelt på deltagertyper

Figur 2 Danske IKT-partnere og deres tilskud fordelt på deltagertyper

Går glip af viden og penge

Videnskabsminister Helge Sander ærgrer sig over situationen, fordi virksomhederne på den måde både går glip af ny viden og penge fra EU-kassen.

"Det er brandærgeligt, for der er jo også tale om udviklingsmidler, som kan bidrage til, at danske virksomheder kan stå stærkere, når den nuværende finanskriser er overstået", mener ministeren.

Situationen kommer dog ikke bag på Helge Sander. "Det er en tendens, der har været gennem længere tid. Men det er mærkværdigt, at det lige gælder it-området, hvor vi i Danmark er så godt kørende, at vi også i virksomhederne burde have mange stærke forskningsenheder", siger Helge Sander.

Vil du vide mere så kontakt specialkonsulent Lisbeth Mortensen på telefon 3544 6292 eller via e-mail lmo@fi.dk eller fuldmægtig Jeppe Wohler på telefon 3544 6387 eller via e-mail jewo@fi.dk

Få gratis råd til at komme i gang

Mange virksomheder tøver med at deltage i et EU-forskningsprojekt. Det lyder tidskrævende og investeringen kan være usikker. EuroCenter hjælper dig med at komme godt i gang med en FP7-ansøgning. Vores services omfatter blandt andet telefonisk rådgivning, individuelle kundemøder og længere vejledningsforløb

Al erfaring viser, at det betaler sig at deltage i forskning eller udvikling af ny teknologi, hvor EU dækker en del af udgifterne. Adgang til viden, netværk, de nyeste resultater og et kommercielt spin-off er konkurrencefordele - og bliver typisk nævnt som gevinster uanset virksomhedens størrelse.

Bridge BioResearch er en af de virksomheder, som benytter sig af EuroCenters forskellige services. Bridge BioResearch er et 'drug discovery' selskab med fokus på at identificere innovationsprojekter og patenter inden for fedme og diabetes. Virksomheden har i forskellige sammenhænge trukket på EuroCenters ekspertise bl.a. for at afklare, om det er værdt at forfølge FP7-sporet og i givet fald, hvilket program de skulle satse på som finansieringskilde.

God service

"Vi har fået utrolig god behandling. Servicen har været meget individuel - og vi har aldrig fået følelsen af, at vi blot var et nummer i rækken. Hver gang er vores henvendelser blevet taget seriøst og vi har hurtigt fået svar på vores spørgsmål", siger Scientific officer Yoanna Choleva, Bridge BioResearch, og fortsætter: "Vores kundemøde med EuroCenter var også et rigtig godt møde. Vi fik afklaret

både juridiske og faglige spørgsmål. Der var god tid og vi følte os meget velkomne".

Ubureaukratisk

Virksomheden har lige fået bevilliget knap 120.000 kroner fra EU-forprojektordningen og forude venter arbejdet med at skrive selve FP7-ansøgningen. Yoanna Choleva sætter også stor pris på EuroCenters ubureaukratiske stil. "Vi havde i første omgang et sted formuleret os lidt uklart i vores ansøgning om EU-forprojektmidler. I stedet for at få et afslag blev vi kontaktet af EuroCenter og fik omformuleret afsnittet. Det er vi meget glade for i dag", slutter Yoanna Choleva.

Vil du vide mere så kontakt EuroCenter på 3544 6240 eller via e-mail eurocenter@fi.dk

EuroCenters services

Vores gratis services omfatter blandt andet:

- > Telefonisk vejledning på 3544 6240 og svar på e-mail henvendelser
- > Information på rammeprogram.dk med beskrivelse af puljer, indkaldelser, elektronisk ansøgningsvejledning og meget mere
- > Kundemøder
- > Ansøgningsvejledning på op til 50 timers gratis vejledning. Kvalificeret hjælp til selvhjælp, hvor vi gennemgår ansøgningen fra A til Z og kommer med forslag til forbedringer
- > Informationsmøder - året rundt forskellige steder i landet - om Europa-Kommissionens indkaldelser
- > Brugerdefinerede workshops for virksomheder og universiteter, der kan samle et hold af interesserede medarbejdere, der arbejder med FP7.

Informationsmøder om EU-støtte til sundhedsforskning

EU afsætter knap 5 mia. kroner til forskning i hjernesygdomme, aldring, HIV/AIDS, cancer, hjerte-/karsygdomme og mange andre emner. Hør om mulighederne på informationsmøde den 6. maj 2009 på Aarhus Universitet og den 13. maj 2009 på Ålborg Sygehus.

På møderne får du insiderviden om den kommende indkaldelse i sundsprogrammet, som

Europa-Kommissionen forventes at offentliggøre i juli eller september 2009. Deltag i et af møderne - og få et forspring i forberedelsen af din ansøgning.

Vil du vide mere så kontakt fuldmægtig Karin Norris på telefon 3395 5257 eller via e-mail nor@fi.dk

Læs mere

Program og praktiske oplysninger finder du på www.fi.dk/fp7-kurser.

Kunsten at skrive en god FP7-ansøgning

Ansøgningsteknik, EU's karakterskala og interaktive øvelser var på programmet på kurset "Skaf EU-penge til forskning". Henrik Pallisgaard fra virksomheden Nangate A/S var blandt de 25 deltagere på kurset i Eigtveds Pakhus i København

Den højteknologiske virksomhed Nangate A/S, som udvikler software til design af computerchips, satser på, at EU vil skyde penge i deres næste udviklingsprojekt. I de sidste par måneder har Henrik Pallisgaard arbejdet intenst på en IKT-ansøgning indenfor området mikroelektronik med Nangate A/S som koordinator. EU's 7. rammeprogram er en relativ ny verden for Nangate A/S, så Henrik Pallisgaard havde store forventninger til kurset "Skaf EU-penge til forskning" – og de blev indfriet.

Klædt på til opgaven

"Der er ingen tvivl om, at det har meget stor værdi, at vi på kurset gennemgik en rigtig FP7-ansøgning", siger udviklingschef Henrik Pallisgaard og fortsætter: "Jeg fik en række nyttige redskaber til at stille de rigtige spørgsmål – både, når jeg kommunikerer med partnerne i konsortiet, og når jeg henvender mig til EuroCenter".

På kurset kom Henrik Pallisgaard ind i alle detaljerne i en FP7-ansøgning, og han taler nu med større autoritet og klarhed på møderne i konsortiet. "Det er meget nemmere at skære igennem, når man ved, hvad man taler om", slutter Henrik Pallisgaard, som ser frem til at få karakteren for IKT-ansøgningen.

Karakter til kurset

Generelt var der stor tilfredshed med kurset, som fik en samlet evaluering på 4,38 på en 5-points skala.

Nyt kursus i efteråret

EuroCenter gentager kurset den 30. september 2009 i Eigtveds Pakhus i København - læs mere på fi.dk/fp7-kurser.

Vil du vide mere så kontakt fuldmægtig Melanie Büscher på telefon 3544 6297 eller via e-mail meb@fi.dk

Oversigt over ledige kursuspladser - forår og sommer 2009

Titel	Emne	Dato	Sted	Kursusnr.
Snyd ikke dig selv i et FP7-projekt	Kontrakter/IPR	26. maj 2009	Eigtveds Pakhus København	90526
How to Write a Competitive Proposal for Framework 7	FP7-Fundraising	16. juni 2009	Eigtveds Pakhus København	90616
How to Negotiate and Administer Framework 7 Grant Agreements	Contracts/IPR	17. juni 2009	Eigtveds Pakhus København	90617

Læs mere om kurserne på fi.dk/fp7-kurser – her er også beskrivelse af kurser i 2. halvår 2009.

Praktiske oplysninger

Tilmelding skal ske en uge før kurset via e-mail: tilmelding-ec@fi.dk. Angiv kontaktop-

lysninger og kursusnummer. Prisen er 3.000 kr. pr. kursus.

Vil du vide mere så kontakt kursussekretær Helen Thorboe på telefon 3544 6287 eller via e-mail hbt@fi.dk